

Article Information

Article Type: Research Article

This article was checked by iThenticate.

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17121/ressjournal.3504>

**EXAMINATION OF PRESCHOOL TEACHERS'
VIEWS ON SCHOOL CLIMATE**

**OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMENLERİNİN OKUL İKLİMİ
HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ**

**Ceren Aydın Kahveci¹
Seyithan Demirdağ²**

Abstract

With the research, it was tried to examine the views of preschool teachers about the school climate. Interviews were conducted with preschool teachers working in public and private independent kindergartens and kindergartens of different school types in Zonguldak. An interview form consisting of 15 questions was used as a data collection tool. The preschool teachers who participated in the research expressed their views on the factors that play a role in the formation of the school climate, their views on the creation of a positive school climate, and their views on the characteristics of the current school climate in their schools. According to the results of the research, it was seen that the majority of the teachers agreed on the factors that constitute the school climate, primarily the attitudes of the administrators and the interaction between the employees. Similarly, it was seen that the majority of the teachers participating in the research on the requirements for creating a positive school climate agreed on communication, effective leadership and management, cooperation, and physical conditions.

Keywords: Organizational Climate, Preschool Teachers, School Climate.

Özet

Araştırma ile okul öncesi öğretmenlerinin okul iklimi hakkındaki görüşleri incelenmeye çalışılmıştır. Zonguldak ilindeki kamu ve özel anaokulları ile farklı okul türlerinin anasınıflarında görev yapmakta olan okul öncesi öğretmenleri ile görüşmeler yapılmıştır. Veri toplama aracı olarak 15 sorudan oluşan görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenleri okul ikliminin oluşmasında rol oynayan etmenlere ilişkin görüşlerini, olumlu okul ikliminin oluşturulmasına ilişkin görüşlerini ve okullarındaki mevcut okul ikliminin özelliklerine dair görüşlerini belirtmişlerdir. Araştırma sonucuna göre okul iklimini oluşturan etkenlerle ilgili olarak öğretmenlerin büyük çoğunluğunun öncelikli olarak yönetici tutumları ve çalışanlar arası etkileşim olduğu yönünde görüş birliğine vardıkları görülmüştür. Benzer şekilde olumlu okul ikliminin oluşturulması için gerekenler konusunda araştırmaya katılan öğretmenlerin

¹ Okul Öncesi Öğretmeni, Milli Eğitim Bakanlığı, crnaydin@gmail.com, 0000-0002-1297-6479

² Doç. Dr., Ereğli Eğitim Fakültesi, seyithandemirdag@gmail.com, 0000-0002-4083-2704

büyük çoğunluğunun iletişim, etkili liderlik ve yönetim, işbirliği, fiziki koşullar olduğu yönünde fikir birliğine vardıkları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Okul İklimi, Okul Öncesi Öğretmenleri, Örgüt İklimi.

GİRİŞ

Okul iklimi, eğitim kurumlarında tüm paydaşları etkisi altına alır ve onlardan etkilenir. Özellikle okul öncesi eğitim kurumlarının, çocukların eğitim dünyasına ilk adım attıkları yerler olması nedeniyle olumlu okul iklimine sahip olması büyük önem arz etmektedir. Çocukların okulu sevmeleri ve istekli olarak okullarına devam etmelerinde olumlu okul ikliminin çok büyük etkisi bulunmaktadır. Okul yöneticileri olumlu okul ikliminin gelişmesi için gerekli önlemleri almalıdır. Olumlu okul ikliminde öğretmenlerin iş doyumunu yüksek ve okula bağlılığı üst düzeyde olduğunda bu olumlu durumu öğrencilere ve velilere de yansıtmaktadır. Çocuklar ve veliler üzerinde olumlu bir etki bırakılmasını sağlamak olumlu bir okul iklimi ile mümkün olmaktadır.

Okullar bir toplumun değişip gelişimini sağlayan kurumlardır. Öğretmenler, yöneticiler, öğrenciler ve veliler arası sağlıklı iletişim ve yüksek düzeyli etkileşim okulların başarılı olmasında çok önemli bir yere sahiptir. Okul yöneticileri sahip oldukları üstün yönetim becerileri ile diğer personelleri etkin hale getirebilmeli ve onlardan en verimli şekilde faydalanabilmelidir. Böylece etkili bir okul ortaya çıkabilir. Okulun iç paydaşlarının kendi arasındaki etkileşimin iyi olması okul ikliminin sağlıklı olmasını da sağlar (Altuntaş vd., 2020, s. 66).

Her okulda farklı şekilde olan okul ortamı, okuldaki tüm paydaşları etkilemektedir. Bu etkiler de öğretmen ve öğrencilerin performansını, okula bağlılıklarını, katılım düzeylerini, devam devamsızlıklarını, tükenmişliklerini ve motivasyonlarını etkilemektedir. Okul ikliminin algılanma biçimine bağlı olarak öğretmen ve öğrenciler üzerindeki etkisi de değişiklik göstermektedir (Taşkıran, 2008, s. 5).

Okul İklimi

Eğitim kurumlarındaki yöneticiler ile öğretmenlerin tutum ve tavırlarının değişimini sağlayabilen, kurumun sosyal atmosferini oluşturan, diğer eğitim kurumlarından farklı bir karakter yapısına sahip olmasını sağlayan durumlar okul iklimi ile alakalıdır. Genel olarak bir eğitim kurumundaki iklimi belirleyen kişi okul müdürüdür. Okul müdürleri pozitif ve verimli bir okul iklimi oluşturmak, öğretmenlerin motivasyonunu ve performansını artırmak, olumlu bir kurum kültürü oluşmasını sağlamak konularında yöneticisi oldukları eğitim kurumlarına ciddi katkılar sağlayabilirler (Çelik, 2005, s. 45). Okul ikliminin, okulda görev yapan öğretmenleri, öğrencileri ve yardımcı personeli ve bunun yanı sıra birçok durumu da etkisi altına aldığı yapılan birçok çalışma ile belirlenmiştir. Etkili ve verimli bir okul ikliminin hüküm sürdüğü okullarda, öğrencilerin kurum kültürüne uygun şekilde hareket etmeleri ve daha az problem ortaya çıktığı görülmüştür (Kuperminc vd., 1997, s.76).

Okulun birer paydaşı olan öğrenci, öğretmen, veli ve okul yöneticilerinin okulla ilgili algılarına dair ortaya çıkan karakter ve nitelik okul iklimini oluşturmaktadır. Okul iklimi okulun tüm paydaşlarına etki eder ve onlardan etkilenir (Demirdağ, 2018, s. 119).

Okulların birincil görevi etkili öğrenme ve öğretme ortamı meydana getirmektir. Okullarda olumlu iklimin oluşmasıyla etkili öğrenme ve öğretme ortamı da oluşmuş olur. Okullardaki çalışma ortamı, çalışma koşulları ve bunların okul personeli üzerindeki tesiri okul ikliminin ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Okullarda oluşturulan pozitif okul iklimleri ile çalışanların motive edilerek performanslarının artırılması ve okula aitlik hisleri geliştirilmelidir. Okul müdürlerinin birincil görevleri arasında öğretmenler için olumlu bir ortam hazırlayarak etkili bir okul iklimi meydana getirmek vardır (Şişman, 2004, s. 101). Bu olumlu ortamın meydana gelmesinde okul ikliminin etkisi çok fazladır. Çünkü okuldaki paydaşlar arasındaki ilişkinin belirleyicisi okul iklimidir. Okulun hedeflerine ulaşabilmesinde, gerekli işlerin ve sorumlulukların yerine getirilmesinde okul iklimi önemli bir belirleyicidir (Taymaz, 2015, s. 143). Olumlu bir havaya sahip olan okulların, öğretmen

ve öğrencilerin eğitimle ilgili etkinliklere ayırdıkları zaman artmaktadır. Ayrıca öğretmenlerin akademik çalışmalar yapmak için gayret gösterdikleri de gözlemlenmiştir.

Eğitim örgütlerinin birincil amacı olan tüm öğrenciler için faydalı olmanın sağlanabilmesi için gerekli ilk şart olumlu bir okul ikliminin oluşturulmasıdır. Okuldaki çalışanlar okulun amaç ve hedeflerini benimsemezse, öğrenci başarısını arttırmak için gerekli gayreti göstermezse, iletişimlerinde açık ve anlaşılır bir dil kullanmazlarsa etkili ve olumlu bir okul ikliminden bahsetmek mümkün olmaz. Öğretmen ve öğrenci başarısı örgütsel bağlılıkla yakından ilgilidir. Örgütsel bağlılığın olabilmesinde olumlu okul iklimi başrolde bulunmaktadır (Aslan vd., 2022, s. 122).

Okul Öncesi Eğitim

Çocukların arkadaş edinme ve arkadaşlarıyla oyun oynayabilme ihtiyaçlarının karşılandığı yer okul öncesi eğitim kurumlarıdır. Bu döneme kadar aile içerisinde bulunan çocuklar akranlarıyla tanışma ve vakit geçirebilme imkânına çok fazla sahip olamamaktadırlar. Okul öncesi dönemde çocuklar yardımlaşma, planlama yapabilme, işbirliği, grup içi etkileşimde bulunabilme, liderlik gibi davranışlar kazanırlar. Bu kurumlarda görev yapan öğretmen ve yardımcı personellerin tutumu, okulun fiziki şartları ve eğitimin kalitesi arttıkça okul olumlu bir iklime sahip olmakla beraber buradaki çocuklar da özgüveni yüksek, girişken, çevresindeki olaylara karşı ilgili ve duyarlı, sosyal bakımdan uyumlu birer birey olacaklardır (Gülay, 2010, s. 172).

Çocukların gelişimle alakalı tüm gereksinimlerinin giderilebilmesi, temel alışkanlıkların kazanılması ve hayatlarına en etkili şekilde hazırlanabilmeleri için okul öncesi eğitimde, eğitim kalitesi büyük öneme sahiptir (Canbeldek, 2015, s. 1). Çocukların çok yönlü gelişimi için önemli bir dönem olan okul öncesi dönemde eğitim kaliteli olmalı ve eğitim ortamı da olumlu okul iklimine sahip olmalıdır (Yumuş, 2013, s. 2). Verilen eğitimin kaliteli olabilmesi, baş aktör konumunda olan okul öncesi öğretmenlerinin kendilerini yenileyip değiştirmesiyle mümkündür. Çocukların istek, ilgi ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak eğitim ortamı düzenlenmeli, olumlu bir okul iklimi oluşturulmalıdır (Şentürk & Türkmen, 2009, s. 132).

Eğitimin her kademesinde olduğu gibi okul öncesi dönemde de öğretmen önemli bir yer tutmaktadır. Çocukların gelecek hayatlarına yön vermesi açısından okul öncesi öğretmenleri önemli bir rol modelidir. Okul öncesi öğretmenleri, erken çocukluk dönemini kapsayan gelişim alanlarına tam anlamıyla hakim olarak; çocuk gözleriyle dünyaya bakabilmeli, çocukların keşfederek öğrenmelerini desteklemeli, yaratıcılıklarını geliştirecek güvenli ve olumlu okul iklimi oluşturmalıdır (Çullu, 2019, s. 20).

Okul öncesi öğretmenlerinin diğer kademedeki öğretmenlerden farklı olarak iyi bir eğitim ortamı oluşturmakta yüksek becerilere sahip olması gerekmektedir. Etkili eğitimin ortaya çıkabilmesi olumlu bir eğitim ortamının varlığına bağlıdır. Olumlu bir okul ortamında sürdürülen eğitsel etkinlikler çocuklar arası performans farklarının ortadan kaldırılmasında çok etkilidir. Okul öncesi öğretmenlerinin verdikleri eğitim içerisindeki etkinlikleri, çocukların doğal öğrenme ortamında yaratıcılıklarının ve keşfetme becerilerinin geliştirilmesi ile çok farklı kanaldan fazla uyaran alabilecekleri tarzda desteklemeleri gerekir (Pianta, 2011, s. 66).

Çalışmanın Önemi ve Amacı

Toplumların gelişmesinde en önemli rol eğitim kurumlarına aittir. Bunun nedeni olarak okulların çevrelerinden etkilendikleri gibi çevrelerini de etkilemeleri gösterilebilir. Okullar, toplumların gelişimini sağlayacak kişilerin yetiştirilerek topluma dahil edilme görevini yerine getirmektedirler. Dolayısıyla okullar uzun zaman boyunca toplumların odağında yer almıştır (Argon & Özçelik, 2008, s. 71). Çocukların ve gençlerin günün büyük bir kısmını geçirdikleri okullarda verilen eğitimin kalitesi toplum tarafından çokça takip edilmektedir (Ekşi, 2006, s. 10).

Paydaşlar arası güven ve iş birliğinin olduğu olumlu bir okul ortamı oluşturulmasıyla, öğretmenlerin okula bağlılıkları da artacaktır. Bu durum öğretmenlerin iş doyumuna ulaşarak en üst düzey performans sergilemelerini destekleyecektir. Böylece öğrencilerle yapılan eğitim öğretim etkinliklerinde verim de artacaktır (Akçekoce & Bilgin, 2016, s. 18).

Olumlu bir iklime sahip okullarda, öğretmenlerin ve yöneticilerin eğitime daha kolay odaklanarak daha kaliteli bir eğitim için çaba sarf edecekleri ve bunun için daha fazla enerji harcayacakları açıkça ortadadır (Aydın, 2000, s. 116). Okulu, bulunduğu çevrenin çekim merkezine dönüştürebilmek için okulun oturmuş bir okul kültürüne sahip olması gerekmektedir. Bunun da ön koşulunu olumlu bir okul iklimine sahip olması oluşturmaktadır. Ayrıca okullar, çevreden önce öğretmenler için çekim merkezi haline getirilmelidir (Çelik, 2003, s.56).

Öğrencilerle okul ortamında en fazla ilgilenen ve onlarla vakit geçiren kişiler öğretmenlerdir. Öğretmenler, okullardaki olumlu okul ikliminin oluşturulmasında önemli birer aktördür. Okulların eğitim kalitesine etki eden faktörler arasında da hiç şüphe yok ki öğretmenler en başta yer almaktadırlar (Şişman, 2002, s. 155).

Bu çalışma ile okul öncesi öğretmenlerinin okul iklimi hakkındaki görüşleri incelenerek literatüre katkı sağlanacağı düşünülmektedir. Ayrıca bu çalışma, eğitimin ilk basamağı olan okul öncesi eğitim kurumlarında olumlu okul iklimi oluşturulabilmesi için neler yapılması gerektiği ile ilgili yönetici ve öğretmenlere yol gösterecektir. Buna göre bu çalışmada aşağıdaki araştırma soruları sorulmuştur:

1. Okul öncesi öğretmenlerinin okullarındaki mevcut okul ikliminin özelliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?
2. Okul öncesi öğretmenlerinin okul ikliminin oluşmasında rol oynayan etmenlere ilişkin görüşleri nelerdir?
3. Okul öncesi öğretmenlerinin olumlu okul iklimi oluşturulmasına ilişkin görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseni, fikir sahibi olduğumuz halde ayrıntılı bilgilere sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Olgubilim deseni, günlük yaşantımızda sürekli karşımıza çıkan fakat tam olarak anlamlandıramadığımız olguları derinlemesine araştırıp inceleme olanağı sunan bir araştırma çeşididir (Yıldırım & Şimşek, 2021, s. 70). Olgubilim çalışması sayesinde araştırmacıların öğrenmek istediği durumlar ve bu durumlar arasında kurulmuş olan bağlar derinlemesine araştırılıp izahat edilmeye çalışılır. (Çepni, 2007, s. 128). Olgubilim çalışmalarının amacı, geniş uygulamaları göz önüne sermek ve katılımcılar tarafından oluşturulan bilgileri tanımlamak ve açıklamaktır. Bize tam anlamıyla uzak olmayan fakat tam olarak da ne olduğunu öğrenemediğimiz olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için uygun bir araştırma zemini olgubilim ile oluşturulabilir (Ersoy, 2014, s. 57). Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı kamu ve özel anaokulu ile bünyesinde anasınıfı barındıran okullarda görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin okul iklimi ile ilgili görüşlerinin incelenmesi amacıyla olgubilim deseni seçilmiştir.

Evren ve Örneklem

2022-2023 eğitim öğretim yılında Zonguldak ilinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı kamu ve özel anaokulu ile bünyesinde anasınıfı barındıran okullarda görev yapan okul öncesi öğretmenleri bu araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, Zonguldak ilinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı kamu ve özel anaokulu ile bünyesinde anasınıfı barındıran okullarda görev yapan 12 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Bu öğretmenlerin belirlenmesinde seçkisiz olmayan (non-random) örnekleme yöntemlerinden amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Fazla bilgiye sahip durumların amaçlı örnekleme yöntemi ile derinlemesine incelenmesi mümkün olmaktadır. Araştırmacılar bu yöntemde, yaptıkları çalışmalarının amacına uygun, bilgi elde edilebilmesi açısından zengin durumları kendilerine örneklem olarak seçerler (Yıldırım & Şimşek, 2021, s. 135). Araştırmaya dâhil olan öğretmenlerin demografik özellikleriyle ilgili istatistikler Tablo 1'de belirtilmiştir.

Tablo 1. Öğretmenlere Ait Demografik Bilgiler

Değişken	Grup	f	%
Cinsiyet	Erkek	2	16,66
	Kadın	10	83,33
Mesleki Kıdem	1-5 yıl	2	16,66
	6-10 yıl	1	8,33
	11-15 yıl	5	41,65
	16-20 yıl	2	16,66
	21 yıl ve üzeri	2	16,66
Okul Kademesi	Anaokulu	6	49,98
	İlkokul	4	33,32
	Ortaokul	2	16,66
Okul Türü	Kamu	10	83,33
	Özel	2	16,66

Tablodaki değerlere göre, çalışma grubundaki okul öncesi öğretmenlerinin 2'si (%16,66) erkek, 10'u (%83,33) kadın öğretmenlerden oluşmaktadır. Çalışmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun kadın öğretmen olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin mesleki kıdemlerine bakıldığında 1-5 yıl arası çalışan 2 (%16,66) öğretmen, 6-10 yıl arası çalışan 1 (%8,33) öğretmen, 11-15 yıl arası çalışan 5 (%41,65) öğretmen, 16-20 yıl arası çalışan 2 (%16,66) öğretmen, 21 yıl ve üzeri çalışan 2 (%16,66) öğretmen olduğu görülmektedir. Öğretmenlerin görev yaptıkları okul kademesi incelendiğinde bağımsız anaokulunda görev yapan 6 (%49,98) öğretmen, ilkökuller kademesindeki anasınıflarında görev yapan 4 (%33,32) öğretmen, ortaokul kademesindeki anasınıflarında görev yapan 2 (%16,66) öğretmen olduğu görülmüştür. Öğretmenlerin görev yaptıkları okul türüne bakıldığında 10 (% 83,33) öğretmenin kamuya ait okullarda görev yaptığı, 2 (%16,66) öğretmenin ise özel kurumlarda görev yaptığı görülmüştür.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Okul öncesi öğretmenlerin okul iklimi hakkındaki görüşlerinin incelenmesini amaçlayan bu çalışmada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu tekniğine göre sorular görüşmeden önce araştırmacı tarafından hazırlanır. Yapılan görüşmenin seyrine göre alternatif sorular kullanılarak görüşme yapılan kişinin verdiği cevaplar daha da derinlere inilmesi ve ayrıntılara değinilmesi sağlanabilir (Türnüklü, 2000, s. 547). Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği sayesinde araştırmacı düzenli bilgiler elde edebilmektedir. Çünkü görüşme formu önceden hazırlandığı için araştırmacıya büyük bir kolaylık sağlamaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2021, s. 134).

Araştırmacı tarafından hazırlanan sorulara Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi'nde görev yapan bir öğretim üyesi tarafından son şekli verilmiştir. Mart-Haziran 2023 tarihleri aralığında okul öncesi öğretmenleri ile görüşmeler yapılarak veriler elde edilmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin okul iklimi ile ilgili görüşlerinin incelenmesine yönelik oluşturulan görüşme formunda toplam 15 adet soru bulunmaktadır. Görüşmeler tamamen gönüllülük esası çerçevesinde yürütülmüş olup katılımcılara toplanan verilerin gizli kalacağı ve araştırma dışında kullanılmayacağı beyan edilmiştir.

Veriler öğretmenlerden randevu alınarak ders saatleri dışında yüz yüze görüşme ile yapılmıştır. Görüşmeler 45-50 dakika arası sürmüştür. Daha sonrasında görüşme ses kayıtları, bilgisayar ortamına aktarılarak MS Word belgesine dönüştürülmüştür.

Elde edilen veriler içerik analizi yöntemine göre analiz edilmiştir. İçerik analizinde elde edilen verilerin çok daha detaylı bir şekilde incelenmesi, tema ve kategorilerin elde edilmesi gerekir. Elde edilen verilere bakılarak, görüşmeye katılanların çokça vurguladığı noktalardan veya verilerde çok sık tekrar edilen olaylardan kodlar elde edilir. Bu kodlar kategorize edilerek temalar oluşturulur. Birbiri ile benzerliği bulunan ve bir ilişkisi olan

kodlar, belli kategori ve temalar dahilinde birleştirilerek yorumlanır (Bengtsson, 2016, s. 12). Okul öncesi öğretmenlerinin cevaplarına göre kodlar ve temalar oluşturulmuştur.

Görüşmeye katılan okul öncesi öğretmenlerin gerçek kimlikleri gizli tutularak, isim yerine Ö1, Ö2, Ö3, Ö4, Ö5 şeklinde kodlar verilmiştir. Ö1 görüşmeye katılan birinci okul öncesi öğretmenini, Ö2 görüşmeye katılan ikinci okul öncesi öğretmenini, Ö3 görüşmeye katılan üçüncü okul öncesi öğretmenini ifade etmektedir.

BULGULAR

Çalışmanın birinci alt problemi “Okul öncesi öğretmenlerinin okullarındaki mevcut okul ikliminin özelliklerine ilişkin görüşleri nelerdir?” şeklindedir. Analiz sonucunda elde edilen bulgular Tablo 2 ve Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 2. Okul Öncesi Öğretmenlerine Göre Okul İklimi

Tema	Kodlar	Frekans
Okul İklimi	Etkileşim	4
	Karakter	3
	Düzen	2
	İlişkiler	2
	Bütün	2
	Ortam	2
	Atmosfer	2
	Ortak Çerçeve	1
	Ortak Algı	1
	Mekanizma	1
	Uyum	1

Tablo 2’de araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin bir kısmı okul iklimini ($f=4$) “etkileşim” şeklinde ifade etmişlerdir. Bir kısmı da ($f=3$) “karakter” şeklinde, ($f=2$) “düzen”, ($f=2$) “ilişkiler”, ($f=2$) “bütün”, ($f=2$) “ortam”, ($f=2$) “atmosfer”, ($f=1$) ortak “çerçeve”, ($f=1$) “ortak algı”, ($f=1$) “mekanizma” ve ($f=1$) “uyum” şeklinde belirtmişlerdir.

“Okul iklimi okulun kişiliğini ifade eder ve içinde bulunulan toplumun o okula yüklediği sorumlulukları yerine getirip getirmediği üzerinde söz sahibidir Okul iklimi iç ve dış etmenlerden etkilenir. Bu etmenler sonucunda şekil alır. Okul iklimi, okuldaki insanların ortak algılarına dayalı olarak gelişen, okuldaki tüm insanları etkileyen, onların davranışlarından etkilenen ve görece sürekliliği olan bir kavram olarak tanımlanabilir” (Ö3).

“Okul iklimi okuldan okula değişim gösteren, okul içindeki tüm çalışanların ve dış paydaşların birbiri ile ilişkilerini, organizasyon yapılarının kalitesini ve karakterini yansıtan, sosyal bağlarını ve ilişkilerini ortaya koyan süreçlerin tümünü kapsayan bütündür.” (Ö4).

“Okul iklimi; okulu bulunduğu çevreyi de dahil ederek bir bütün olarak ele almaktır. İdeal olan bütünün tüm parçalarının uyum içerisinde bir işleyiş göstermesidir. Okul ikliminde oluşturulan olumlu işleyiş eğitim ve öğretim faaliyetlerinden maksimum verime oluşmayı sağlar” (Ö6).

“Okul iklimi okuldaki tüm paydaşları etkisi altına alan bir atmosferdir. Okul iklimi tüm paydaşları etkilediği gibi onlardan da etkilenmektedir. Okul iklimi okul içerisindeki tüm paydaşlar arası etkileşim sonucu ortaya çıkmaktadır. Her okulun farklı bir iklimi mevcuttur ve bu okulun karakteristik özelliklerini yansıtmaktadır.” (Ö7).

Tablo 3. Okul Öncesi Öğretmenlerinin Okullarındaki Çalışanlar Arası İlişkiler

Tema	Kodlar	Frekans
Çalışanlar Arası İlişkiler	Olumlu	8
	Saygılı	6
	Paylaşımçı	4
	Samimi	4
	İyi	3
	Destekleyici	3
	İletişim Halinde	3
	Gruplara Ayrılmış	2
	Çözüm Odaklı	2
	Ortak Karar	2
	Anlayışlı	2

Tablo 3’de araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin büyük çoğunluğu okullarındaki çalışanlar arası ilişkilerin ($f=8$) “olumlu” ve ($f=6$) “saygılı” olduğunu belirtmişlerdir. Yine çalışanlar arası ilişkilerin ($f=4$) “paylaşımçı”, ($f=4$) “samimi”, ($f=3$) “iyi”, ($f=3$) “destekleyici” ve ($f=3$) “iletişim halinde olduklarını belirtmişlerdir. Bazı katılımcılar ise okullarındaki çalışanlar arası ilişkilerin ($f=2$) “gruplara ayrılmış” ve ($f=1$) “fikir ayrılığı” halinde olduklarını belirtmişlerdir. Elde edilen bulgulara göre okul öncesi öğretmenlerinin çoğunun okullarındaki çalışanlar arası ilişkilerin pozitif yönde olduğu görülmektedir.

“Gayet samimi duygular içerisinde gruplaşmaya imkan tanımadan herkesin bir arada olduğu bir hiyerarşi vardır” (Ö2).

“Okulumuzda okul yöneticileri ve öğretmenler arasında sağlıklı ve olumlu bir iletişim olduğundan okul yöneticileri ve öğretmenler arasında bir bütünlük bulunmaktadır. Öğretmenler okul yöneticilerinin vermiş olduğu sorumlulukları yerine getirirken verilen işi sahiplenir, kendi işi yerine koyar. Öğretmenler ve okul yöneticileri arasında aile ortamı bulunmaktadır” (Ö3).

“Okulumuzda öğretmenler arası ilişkiler saygılı, birbirini anlamaya çalışan fakat bazen anlamaya çalışırken çatışan, kendi aralarında gruplara ayrılmış, kendi grubundaki arkadaşları ile daha çok iletişim halinde olan, grubu dışındaki arkadaşları ile görev alırken daha çok fikir ayrılığına düşen ya da o fikri benimsemekte güçlük çeken, aralarında rekabetin yaşandığı, bir diğer arkadaşının başarısını kabul etmekte güçlükler çektiği ilişkiler gözlenmektedir.” (Ö4).

“Okul yöneticileri ile öğretmenler arasında olumlu bir ilişki bulunmaktadır. Karşılıklı saygı ve anlayış vardır. Okul müdürü öğretmenleri güdüleyici etkinlikler yapmaktadır. Okulda önemli kararlar alınacaksa okul müdürü bu karara genelde öğretmenleri de dahil etmektedir” (Ö7).

“İmlı, anlayışlı tecrübelerini öğretmenleri sakince ve usulünce aktara ve sonuca varan bir yönetici ilişkisi söz konusudur. Öğretmen fikirlerini açık, fikirleri saygılı istek ve talepleri değerlendiren ve yerine getiren bir tutum içerisindedir” (Ö10).

Çalışmanın ikinci alt problemi “Okul öncesi öğretmenlerinin okul ikliminin oluşmasında rol oynayan etmenlere ilişkin görüşleri nelerdir?” şeklindedir. Analiz sonucunda elde edilen bulgular Tablo 4 ve Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 4. Okul Öncesi Öğretmenlerine Göre Okul İklimini Oluşturan Etkenler

Tema	Kodlar	Frekans
Okul İklimini Oluşturan Etkenler	Okul yöneticilerinin tutumu	6
	Çalışanlar arası etkileşim	5
	Fiziki yapı	4
	Okul çevresi	4
	İşbirliği	2
	Güven duymak	2
	Destek olmak	2
	Sosyal-kültürel yapı	2
	Eğitim anlayışı	1
	Saygı	1

Tablo 4'te araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun okul ikliminin oluşmasında ($f=6$) "okul yöneticilerinin tutumları" ve ($f=5$) "çalışanlar arası etkileşim" etkili olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcı öğretmenler okul ikliminin oluşmasında ($f=4$) "fiziki yapı", ($f=4$), "okul çevresi", ($f=3$) "işbirliği", ($f=2$) "güven duymak", ($f=2$) "destek olmak", ($f=2$) "sosyal ve kültürel yapı", ($f=1$) "eğitim anlayışı" ve ($f=1$) "saygı" etken olduğunu belirtmişlerdir.

"Okul dediğimizde aklımıza gelen her şey doğrudan ya da dolaylı olarak okul ikliminde rol oynamaktadır. Bunlardan okuldaki öğretmen- öğrenci, öğretmen- yönetici, öğretmen-veli, yönetici- veli ve okuldaki mevcut sosyal ve fiziki okul ikliminin oluşmasındaki temel etmenlerdir." (Ö6).

"Bence en büyük etken okul müdürüdür. Çünkü yöneticilerin tutumu çok önemli. Öğretmenler, öğrenciler, veliler, okul yardımcı çalışanları, hizmetliler, okulun fiziki yapısı ve bölümleri, okulun konumu, okulun çevresi okul ikliminin oluşmasında etkili olduğunu düşünüyorum" (Ö7).

"Okulun içindeki paydaşlar okul ikliminin oluşmasında rol oynayan etkenlerdir. Ayrıca paydaşlar arası ilişkiler de okula gittiğini bence önemli derecede etkilemektedir" (Ö8).

"Yönetici kişilik ve tutumları. Öğretmen kişilik ve tutumları. Öğrenci çalışan ve tutumları en önemli faktörlerdir. Okulun fiziki yapısı, çevrenin sosyo-ekonomik yapısı ikinci sıradaki faktörlerdir" (Ö10).

"Okul kadrosunu oluşturan herkesin iyilik hali içinde olması. Başta okul müdür olmak üzere, idarenin tavrı, güler yüzlü, öğretmenlere desteği okul iklimi oluşturma da rol oynayan en büyük etkenlerdir" (Ö11).

Tablo 5. Okul Öncesi Öğretmenlerine Göre Okul İklimine Etki Eden Paydaş Tutumları

Tema	Kodlar	Frekans
Okul İklimine Etki Eden Paydaş Tutumları	İşbirliği	8
	Olumlu İlişkiler	8
	Liderlik Tutumları	7
	Etkili İletişim	6
	Olumsuz Tutumlar	3
	Adaletli olmak	2
	Destek sağlamak	2
	Yardımlaşma	2
	Şeffaf İlişkiler	2

Tablo 5'te araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin büyük çoğunluğuna göre okul iklimine etki eden paydaş tutumları olarak ($f=8$) "işbirliği", ($f=8$) "olumlu ilişkiler", ($f=7$)

“liderlik tutumları” ve ($f=6$) “etkili iletişim” belirtilmiştir. Bunun yanı sıra ($f=3$) “olumsuz tutumlar”, ($f=2$) “adaletli olmak”, ($f=2$) “destek sağlamak”, ($f=2$) “yardımlaşma” ve ($f=2$) “şeffaf ilişkiler” de okul iklimine etki eden diğer paydaş tutumları olarak belirtilmiştir.

“Öğretmenler arası ilişkilerin olumlu olduğu bir okulda eğitim öğretim herhangi bir aksamaya uğramadan devam edebilmektedir. Olumlu iletişim sayesinde öğretmenler birbirleri ile uyumlu bir şekilde çalışarak var olan potansiyellerini açığa çıkarabilmektedirler” (Ö1).

“Velilerle işbirliği okul iklimine olumlu etki oluşturur. Çünkü veliler ile okul öğretmenleri ne kadar olumlu ilişkiler geliştirirse başarı, motivasyon, karşılıklı güven, birbirini önemseme, okulun değeri, eğitim öğretimin anlamlı hale gelmesi, kurallara uyma, velilerin sorumluluk alması artar.” (Ö4).

“Müdürlerin sergilemiş olduğu liderlik tutumu okul iklimini doğrudan etkiler. Bu doğrultuda ortak karar almayı, dinlemeyi, çözüm bulmayı, okuldaki tüm paydaşları önemseyen ve kişiler arası şeffaf, adil ve okul motivasyonunu artırmayı tutum olarak benimsemiş bir yönetici ile sadece karar mekanizmasının verdiği yetki doğrultusunda bir tavır benimsemiş yöneticinin okul iklimi aynı olmayacaktır” (Ö6).

“Bence okul iklimine en büyük etki okul müdürlerinin liderlik tutumlarıdır. Eğer okul müdürü öğretmenler ve diğer paydaşlar ile etkili bir iletişim kurup onları da karar alma sürecine dahil ederse okulda olumlu bir iklim oluşur. Ancak okul müdürü otokratik bir yönetim tarzı belirlemişse bu durum okul iklimine olumsuz etki edecektir” (Ö7).

“Velilerle işbirliği içinde olmak öğrencinin daha iyi bir okul yaşantısı olmasına neden olacağı için okul ve öğrenci arasındaki ilişkinin de olumlu yönde ilerlemesini sağlayabilir. Bu da okul iklimine olumlu yönde katkı sağlar” (Ö8).

Çalışmanın üçüncü alt problemi “Okul öncesi öğretmenlerinin olumlu okul iklimi oluşturulmasına ilişkin görüşleri nelerdir?” şeklindedir. Analiz sonucunda elde edilen bulgular Tablo 6 ve Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 6. Okul Öncesi Öğretmenlerine Göre Olumlu Okul İklimi İçin Gerekenler

Tema	Kodlar	Frekans
Olumlu Okul İklimi İçin Gerekenler	İletişim	6
	Etkili liderlik ve yönetim	5
	İş birliği	5
	Fiziki koşullar	4
	Sosyal ve kültürel yapı	3
	Empati	2
	Kararlara katılım	2
	Kendini işe adanmak	2
	Paydaşlar arası ilişkiler	2

Tablo 6’da araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerinin olumlu okul ikliminin oluşturulmasında, araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenleri için ($f=6$) “iletişim”, ($f=5$) “etkili liderlik ve yönetim”, ($f=5$) “iş birliği” ve ($f=4$) “fiziki koşullar” önemli yer tutmaktadır. Ayrıca ($f=3$) “sosyal ve kültürel yapı”, ($f=2$) “empati”, ($f=2$) “kararlara katılım”, ($f=2$) “kendini işe adanmak” ve ($f=2$) “paydaşlar arası ilişkiler” olumlu okul iklimi oluşturulmasında gerekli görülmektedir.

“Okulun bulunduğu çevredeki sosyal-kültürel yapı iyi bir şekilde analiz edilmeli ve bu sosyal-kültürel yapının çocuklar üzerindeki etkisi gözlemlenerek öğretmenlerin, okul müdürünün görüşleri göz önüne alınmalıdır. Paydaşlar arası iyi ilişkiler kurularak etkili iletişim ağı oluşturulmalıdır. Okulun sahip olduğu fiziki imkanlar ve kaynaklar en etkin şekilde kullanılmaya çalışılmalıdır. Böylelikle iyi bir okul iklimi oluşturulabilir” (Ö1).

“Öğretmenlerin, okul idaresinin, öğrencilerin, velilerin birbirlerini selamlamaları, rahatça iletişim kurmaları, öğretmenlerin kendilerini işe vermeleri, adil bir yönetim anlayışı benimseyen okul müdürü olması samimi, güvenli, etkili bir okul iklimini oluşturmada önemlidir” (Ö4).

“Gerçekleştirilebilir hedefler, iyi bir lider, eğitime ve öğrenmeye açık öğrendiğini aktarmaya hevesli öğretmenler, uygun fiziki koşullar ve sürdürülebilir kaynaklar.” (Ö5).

“Fiziksel kaynakların etkin kullanımı. Ruhsal sağlığa önem verilmesi, bunun için somut adımlar atılması. Öğretmenlere destekleyici uygulamalar, rutinler oluşturulması” (Ö11).

Tablo 7. Okul Öncesi Öğretmenlerine Göre Olumlu Okul İkliminin Faydaları

Tema	Kodlar	Frekans
Olumlu Okul İkliminin Faydaları	Mutluluk	5
	Okula isteyerek gelmek	3
	Başarı ve performans artışı	3
	Olumlu tutum	2
	Özgüven	2
	Sorumluluk almak	2
	Empati yeteneği	1
	Kalite	1

Tablo 7’de araştırmaya katılan okul öncesi öğretmenlerine göre olumlu okul ikliminin sağladığı en önemli fayda olarak; ($f=6$) ”mutluluk” görülmektedir. Ek olarak ($f=3$) “okula isteyerek gelmek”, ($f=3$) “başarı ve performans artışı”, ($f=2$) “olumlu tutum”, ($f=2$) “özgüven”, ($f=2$) “sorumluluk almak”, ($f=1$) “empati yeteneği” ve ($f=1$) “ kalite” olumlu okul ikliminin faydaları arasında belirtilmiştir.

“Olumlu okul iklimi oluşmuş okullarda eğitimde yüksek başarı görülür. Öğrenciler akademik olarak başarılıdır. Okulun başarısı dış paydaşlar tarafından duyulmuş ve benimsenmiştir. Öğrencilerin öğrenme hevesi ve özgüvenleri artar. Bu durum öğrencilerin okula isteyerek gelmesine, eğitimin amaçlarına, belirlenen hedeflere kolayca ulaşılmasına ve öğretmenlerin performanslarının da artmasına sebep olur” (Ö2).

“Olumlu okul ikliminin oluşması öğretmeni ve öğrencileri pozitif yönde etkiler. Öğretmen ve öğrenci okula heyecanlı, mutlu ve isteyerek gelir. Okulda yapılan etkinliklerde sorumluluk almak isterler” (Ö3).

“Okul Öğretmen, veli, öğrenci, personel ve idarecileriyle bir bütün olduğu ve okul iklimini beraber oluşturdukları için ve bunlar bir zincirin halkası gibi düşündüğümüzde burada oluşacak kopukluk öğrencileri olumsuz etkiler; fakat bunların uyum içerisinde olması öğrencilerin okula tutumlarının olumlu olmasını ve psikolojik olarak da okula bağlılıklarını artırır” (Ö9).

“Öğretmenin iyi hissettiği her durumda eğitim ortamı ve öğrenciler olumlu etkilenir. Olumlu okula gittim oluşturulursa bu otomatik bir performans kaldırıcı görevi görür ve üretkenlik, mutluluk artar” (Ö12).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin okul iklimi hakkındaki görüşleri incelenmiştir. Çalışmanın birinci alt probleminde okul öncesi öğretmenlerinin okullarındaki mevcut okul ikliminin özelliklerine ilişkin görüşleri incelenmiştir. Öğretmenlere okul ikliminin onlar için ne anlam ifade ettiği sorulduğunda öğretmenler; paydaşlar arası etkileşim, okula özgü karakter, okulun tüm paydaşlarını etkileyen ve onlardan etkilenen bir atmosfer olduğunu vurgulamışlardır. Bu sonuca göre Zonguldak ilinde görev yapan okul öncesi öğretmenleri için, okul ikliminin paydaşlar arası etkileşim ve okulları birbirinden farklı kılan

karakteristik özellikleri barındıran bir ortam anlamına geldiği söylenebilir. Ulaşılan sonuca benzer olarak Gök ve İdem (2022) yapmış oldukları çalışmalarında okul ikliminin ne anlam ifade ettiği ile ilgili öğretmenlerin düşüncelerini sorduklarında okul çalışanları arası etkileşim, okulun sahip olduğu olumlu ya da olumsuz atmosfer ve okulun fiziki yapısı şeklinde cevaplar almışlardır. Karademir (2013) yaptığı araştırmada öğretmenlerin okul iklimini paylaşım, iş birliği, güven, çalışanlar arası iletişim olarak açıkladıklarını belirtmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerinin okullarındaki çalışanlar arası ilişkilerin nasıl olduğu sorulduğunda öğretmenler, çalışanlar arası ilişkilerin olumlu ve çalışanların birbirlerine karşı saygılı olduklarını vurgulamışlardır. Bu sonuca göre Zonguldak ilinde görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin okullarındaki çalışanlar arası ilişkilerin genellikle olumlu olduğu söylenebilir. Elde edilen sonuca tezat olarak; Memduhoğlu ve Şeker (2011) yapmış oldukları çalışmalarında, öğretmenler arası ilişkilerin ve etkileşimin büyük oranda olumsuz olduğu ve iş harici kişisel iletişimin çok düşük olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Çetinkaya ve Koşar (2022) araştırmalarında öğretmenlerin kendi karakterlerine ve yaşam tarzlarına uygun öğretmenlerle daha iyi anlaşarak gruplaşmalar oluşturduklarını, diğer öğretmenlerle gerekli olmadıkça iletişime geçmediklerini saptamışlardır.

Çalışmanın ikinci alt probleminde okul öncesi öğretmenlerinin okul ikliminin oluşmasında rol oynayan etmenlere ilişkin görüşleri incelenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerine okul iklimini oluşturan etkenlerin ne olduğu sorulduğunda, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun öncelikli olarak yönetici tutumları ve çalışanlar arası etkileşim olduğu yönünde görüş birliğine vardıkları görülmüştür. Ayrıca okulun çevresinin ve fiziki yapısının da okul ikliminin oluşmasında etkili olduğunu belirtmişlerdir. Elde edilen veriler ışığında okul öncesi öğretmenlerine göre okul ikliminin oluşmasındaki temel etkenin insan olduğu, sonrasında ise fiziki durumun geldiği tespit edilmiştir. Ulaşılan sonucu destekler nitelikte Tofur ve Balıkcı (2018) çalışmalarında yönetici tutumları ile çalışanlar arası iletişimin olumlu olmasının okul ikliminin oluşumunda önemli bir yere sahip olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Benzer şekilde Varlı (2015) okul ikliminin oluşmasındaki en önemli etkenin okul müdürlerinin liderlik tutumları olduğunu belirtmiştir. Tahaoğlu (2007) okul müdürlerinin liderlik tutumlarının öğretmenlerin okul iklimi algılarını önemli oranda etkilediğini belirtmiştir.

Okul öncesi öğretmenlerine okul iklimini etkileyen paydaş tutumlarının neler olduğu sorulduğunda, paydaşlar arasındaki işbirliği, olumlu ilişkiler, etkili iletişim ve okul yöneticilerinin liderlik tutumları olduğunu belirtmişlerdir. Buna göre Zonguldak ilinde görev yapan okul öncesi öğretmenlerinin okullarındaki okul iklimini etkileyen paydaş tutumlarında işbirliği ve etkileşimin önemli bir yer tuttuğu görülmüştür. Araştırma sonucunu destekler nitelikte Bahçetepe ve Giorgetti (2015) yapmış oldukları çalışmalarında okul yöneticileri, öğretmenler ve öğrenciler arasında işbirliği yapılmasının ve yardımsever tutum içerisinde olunmasının okul iklimine doğrudan etki ettiği sonucuna ulaşmışlardır. Yine araştırma sonucuyla örtüşür nitelikte olarak Hoy ve Clover (2007) okulun lideri durumunda olan okul müdürlerinin tutumlarının okul iklimini etkileyen en önemli etken olduğunu belirtmişlerdir. Karademir ve Ören (2020) yaptıkları araştırmalarında okul iklimini etkileyen en önemli unsurun okul yöneticileri olduğu, yöneticilerin sergilemiş oldukları davranış tarzı ile ilkelerin onların karakterleri ile örtüştüğü ve bunun neticesinde okulların okul ikliminin yöneticilerin kişilik özelliklerinin etkisi altında kaldığı sonucuna ulaşmışlardır.

Çalışmanın üçüncü alt probleminde okul öncesi öğretmenlerinin olumlu okul iklimi oluşturulmasına ilişkin görüşleri incelenmiştir. Okul öncesi öğretmenlerine olumlu okul iklimi oluşturulması için gerekenlerin ne olduğu sorulduğunda öğretmenlerin büyük çoğunluğunun iletişim, etkili liderlik ve yönetim, işbirliği, fiziki koşullar olduğu yönünde fikir birliğine vardıkları görülmüştür. Elde edilen bulgulara göre okulların sahip olduğu okul ikliminin olumlu olabilmesi için gereken ön koşulun çalışanlar arası sağlıklı iletişim ve işbirliği ile okul müdürlerinin etkili liderlik ve yönetim becerileri olduğu söylenebilir. Elde edilen sonucu destekler nitelikte olarak Baykal (2007) yapmış olduğu çalışmasında olumlu okul ikliminin oluşturulması için çalışanlar arası iletişimin iyi olmasının gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Benzer şekilde Şahin ve Atbaşı (2020) çalışmalarında işbirliği ve

iletişimin okullarda olumlu bir iklimin oluşturulmasında son derece önemli olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Kullar (2011) yaptığı çalışmada, olumlu okul ikliminin oluşumunda okul müdürlerinin benimsedikleri yönetsel liderlik davranışlarının önemli olduğunu saptamıştır.

Okul öncesi öğretmenlerine olumlu okul ikliminin faydalarının ne olduğu sorulduğunda öğretmenlerin büyük çoğunluğu mutluluk, okula isteyerek gelmek, başarı ve performans artışı ile olumlu tutum geliştirme olduğu şeklinde cevap vermişlerdir. Elde edilen bulgulara göre olumlu okul iklimine sahip okullarda öğrenci ve öğretmenler okula mutlu bir şekilde ve isteyerek gelmektedirler. Bu durum da öğretmen ve öğrencilerin performanslarına olumlu yönde etki etmekte ve onların başarısını arttırmaktadır. Öğretmenler ve öğrenciler okullarına karşı olumlu tutum geliştirmektedirler. Ekşi (2006) okulların olumlu bir okul iklimine sahip olması durumunda öğretmenlerin akademik başarıya daha çok odaklandığını ve öğrencilerin başarısında artış olduğunu belirtmiştir. Bektaş ve Nalçacı (2013) olumlu okul ikliminin öğrencilerin akademik başarılarına direkt olarak ya da dolaylı olarak etki ettiğini belirtmişlerdir. Benzer şekilde Bozdoğan ve Sağnak (2011) okulun sahip olduğu iklimin olumlu olma derecesi ile okulun başarısının ya da başarısızlığının ilişkili olduğunu belirtmişlerdir.

Öneriler

Okulların başarısının artırılmasında olumlu bir okul ikliminin hiç şüphesiz katkısı çok büyüktür. Olumlu okul iklimi için ise okulun tüm paydaşları arasında özellikle de okul müdürleri ve öğretmenler arası iş birliği ve iletişim en üst seviyede olmalıdır. Paydaşlar birbirlerine güven duymalıdır. Tüm bunların gelişimine yönelik olarak beraber zaman geçirilebilecek etkinlikler yapılmalıdır. Sosyal ve kültürel etkinliklerin sayısı artırılmalıdır. Okul yöneticileri eğitim öğretim yılı boyunca öğretmenlerle olan etkileşimi artırıcı etkinliklerin planlayıcıları olmalıdırlar. Aynı şekilde veli ve öğrenciler için de öğretmenler tarafından benzer etkinlikler planlanarak hayata geçirilmelidir. Öğretmenler arası olumlu iletişim ve işbirliğinin okul içinde ve okul dışındaki sosyal kültürel etkinliklerle üst düzeye çıkarılması olumlu okul iklimi için büyük önem arz etmektedir. Okul müdürlerinin benimsemiş oldukları liderlik tutumlarının olumlu okul ikliminin oluşmasında büyük role sahip olduğu için okul yöneticilerine hizmet içi eğitimler düzenlenmelidir. Okul yöneticilerinin atamalarında seçici kriterler olmalı ve liyakat sistemine dikkat edilmesi gerekmektedir. Güvenli eğitim ortamları oluşturulmalı, yönetici ve öğretmenlere destek olunmalıdır. Milli Eğitim Bakanlığı tarafından okulların fiziki imkanları artırılmalı, teknolojik donanımları üst seviyeye çıkarılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akçekoce, A., & Bilgin, K. U. (2016). Okul müdürlerinin liderlik stilleri ve öğretmen performansı. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 2(2), 1-23.
- Altuntaş, B., Demirdağ, S., & Ertem, H. Y. (2020). Velilerin algılarına göre okul yöneticilerinin yönetim becerileri ile okul iklimi arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Academia Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 65-80.
- Argon, T. & Özçelik, N. (2008). İlköğretim okulu yöneticilerinin değişimi yönetme yeterlikleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(16), 70-89.
- Aslan, M. E., Gündüz, M. F., Aslan, A., Ay, H., Saçınalp, Ö., & Pekdemir, A. (2022). Eğitim kurumlarında etkili okul ve okul iklimi konularının kuramsal bağlamda açıklanması. *Socrates Journal of Interdisciplinary Social Studies*, 8(24), 120-134.
- Aydın, M. (2000). *Çağdaş eğitim denetimi* (4. baskı). Ankara: Hatipoğlu Yayınevi.
- Bahçetepe, Ü., & Giorgetti, F. M. (2015). Akademik başarı ile okul iklimi arasındaki ilişki. *İstanbul Eğitimde Yenilik Dergisi*, 1(3), 83-101.
- Baykal, İ. (2007). *İlköğretim okullarının örgüt ikliminin bazı değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Bektaş, F., & Nalçacı, A. (2013). Okul iklimi ile öğrenci başarısı arasındaki ilişki. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(13), 1-13.
- Bengtsson, M. (2016). How to plan and perform a qualitative study using content analysis. *NursingPlus Open*, 2(2), 8-14.
- Bozdoğan, K., & Sağanak, M. (2011). İlköğretim okulu müdürlerinin liderlik davranışları ile öğrenme iklimi arasındaki ilişki. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(1), 137- 145.
- Canbeldek, M. (2015). *Okul öncesi eğitim kurumlarında kalite ile okul öncesi dönem çocuklarının gelişim düzeyleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Denizli: Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çelik, V. (2003). *Eğitimsel liderlik*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Çelik, V. (2005). *Liderlik, eğitim ve okul yöneticiliği el kitabı*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Çepni, S. (2007). *Araştırma ve proje çalışmalarına giriş*. Trabzon: Celepler Matbaacılık.
- Çetinkaya, İ., & Koşar, D. (2022). Öğretmenlerin örgüt iklimine ilişkin görüşleri: bir durum çalışması. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42(2), 1605-1639.
- Çullu, F. (2019). *Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesi eğitime yönelik görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale: Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Demirdağ, S. (2018). *Türk eğitim sistemi ve okul yönetimi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Ekşi, F. (2006). *Rehber öğretmenlerin okul iklimi alguları ile kaygı düzeyleri arasındaki ilişki üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi.
- Ersoy, A. (2014). İnternet kaynaklarından intihal yaptığının farkında değildim: bir olgubilim araştırması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 35(1), 47-60.
- Gök, R., & İdem, B. C. (2022). Okul ikliminin ilkokul ve ortaokul öğretmenlerinin motivasyonuna etkisi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(22), 1-12.
- Gülay, H. (2010). *Okul öncesi dönemde akran ilişkileri* (1. Baskı). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Hoy, W. K., & Clover, S. I. R. (2007). Elementary school climate a revision of the OCDQ. In W. Hoy ve M. DiPaola (Eds.), *Essential In Ideasforthe Reform of American Schools*. North Carolina: IAP.
- Karademir, A. (2013). *Bağımsız anaokulu yöneticilerinin ve öğretmenlerinin bakış açısından okul ikliminin eğitim öğretim hizmetlerine yansımaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karademir, A., & Ören, M. (2020). Okul iklimi: Anaokulu yöneticileri ve öğretmenlerin bakış açısıyla karşılaştırmalı bir araştırma. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 206-236.
- Kullar, P. (2011). *A Multi-Site case study: the effect of principal leadership on school climate and student achievement in charter schools in Los Angeles, California*. Doctoral Dissetation, Malibu: Pepperdine University Graduate School.
- Kuperminc, G. P., Leadbeater, B. J., Emmons, C., & Blatt, S. J. (1997). Perceived school climate and difficulties in the social adjustment of middle school students. *Applied Developmental Science*, 1(2), 76-88.
- Memduhoğlu, H. B., & Şeker, G. (2011). Öğretmenlerin algılarına göre ilköğretim okullarının örgütsel iklimi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1), 1-26.
- Pianta, R. C. (2011). A degree is not enough: Teachers need stronger and more individualized professional development supports to be effective in the classroom. In

- E. Zigler, W. S. Gilliam and W. S. Barnett (Eds.). *The Pre-K Debates*, (p. 64-68). Maryland: Brooks Publishing.
- Şahin, A., & Atbaşı, Z. (2020). Olumlu okul iklimi oluşturmada öğretmenin rolünün incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(3), 672-689.
- Şentürk, H., & Türkmen, Ö. (2009). İlköğretim okullarındaki yönetici ve öğretmenlerin toplam kalite yönetimi uygulamalarına ilişkin algıları. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(12), 128-142.
- Şişman, M. (2002). *Örgütler ve kültürler*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Şişman, M. (2004). *Öğretim liderliği*. Ankara: Pegem Akademi.
- Tahaoğlu, F. (2007). *İlköğretim okulu müdürlerinin liderlik rollerinin örgüt iklimi üzerine etkisi: Gaziantep ili örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Taşkıran, A. (2008) *Meslek lisesi öğrencilerinin okul iklimi alguları ile mesleki olgunluk düzeyleri arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi.
- Taymaz, H. (2015). *Eğitim sisteminde teftiş kavramlar ilkeler yöntemler* (11. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Tofur, S., & Balıkçı, A. (2018). Okul yöneticileri ve öğretmenlere göre okul iklimini etkileyen faktörlerin incelenmesi: Ortaokul Örneği. *Turkish Studies Educational Science*, 13(11), 1279-1295.
- Türnüklü, A. (2000). Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılabilir nitel bir araştırma tekniği: Görüşme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 24(24), 543-559.
- Varlı, S. (2015). *İlkokul müdürlerinin liderlik davranışları ile okul iklimi ilişkisi: Sakarya ili örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yumuş, M. (2013). *Okul öncesi eğitimcilerin 36- 72 ay aralığındaki çocukların davranış problemleri ile ilgili görüşlerinin incelenmesi ve basa çıkma stratejilerinin belirlenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.